

TLAČOVÁ SPRÁVA

Výstava diel slovenských umelcov z prestížnej súkromnej zbierky.

Titul výstavy:	Diela akčných, konceptuálnych a postkonceptuálnych umelcov (zo zbierky Prvej slovenskej investičnej skupiny)
Miesto konania:	Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici, Sadová 619/3
Kurátorka:	Zuzana Bartošová
Otvorenie výstavy:	30.10. 2026 o 18.00
Hudobný hosť vernisáže:	Iva Bittová
Trvanie výstavy:	30. október 2026 (piatok) – 17. január 2027 (nedeľa)

Výstava predstaví výber diel slovenských akčných, konceptuálnych a postkonceptuálnych umelcov z prestížnej súkromnej zbierky. Jedinečné výtvarné tendencie, ktoré sú na našej výtvarnej scéne prítomné od polovice šesťdesiatych rokov zastupujú presvedčivé diela významných autorov zo zbierky Prvej slovenskej investičnej skupiny.

Akčné a konceptuálne tendencie oslovili v polovici dvadsiateho storočia nastupujúcich umelcov. Popri umení objektu a inštalácie sa stali súčasťou ich generačnej výpovede. Najvýznamnejšie osobnosti spomedzi nich sa ich nevzdali ani po nástupe tzv. normalizácie našej kultúry po 2. zjazde Zväzu slovenských výtvarných umelcov na jeseň 1972. Napriek tomu, že stratili členstvo v tejto organizácii a nemohli vystavovať, ostali v svojich autorských výpovediach slobodní. Vytvorili neoficiálnu výtvarnú scénu.

Špecifikum slovenského výtvarného prostredia je skutočnosť, že konceptuálni a akční umelci sú – na rozdiel od väčšiny autorov euroamerického kontextu – profesionálnymi výtvarníkmi, absolvovali Vysokú školu výtvarných umení. Nevzdali sa úplne maľby ani sochy či kresby. Na túto skutočnosť upozorňuje aj výstava: okrem intelektuálnych podnetov prináša aj estetický zážitok.

Kompozície Stanislava Filka, Júliusa Kollera, Petra Bartoša, Rudolfa Sikoru, Dezidera Tótha, Juraja Meliša, Michala Kerna i objekty Juraja Bartusza a Jany Želibskej, či partitúry Milana Adamčiaka, predstavujú jasne artikulovanú polohu slovenského konceptuálneho umenia, aj umenia objektu a inštalácie. Ľubomír Ďurček, rovnako ako viacerí z menovaných autorov, tvoril na pomedzí akčnej a konceptuálnej tendencie, čo je tiež špecifikom slovenskej situácie.

Alexa Mlynárčika, vedúcu osobnosť slovenského akčného umenia zastupujú diela súvisiace s jeho imaginárnou krajinou Argillia. Vladimír Popovič v ranom období tvoril krátko, ale intenzívne v intenciách akčného umenia. Verejnosť ho pozná najmä vďaka jeho maliarskym kompozíciám, ktorým sa dlhodobo venoval, čo zohľadní aj vystavená kolekcia.

Spomedzi tvorby tých, čo do výtvarného diania vstúpili len o čosi neskôr, výstava predstaví diela umelcov, ktorí sa na základe dlhoročných priateľských a tvorivých kontaktov združili po Nežnej revolúcii do Skupiny A-R (Avance Retard). Spomedzi nich Marián Mudroch, Milan Bočkay, Daniel Fischer, Igor Minárik aj Ladislav Čarný zúročili vo svojej tvorbe – každý vlastným spôsobom – intelektuálny prínos konceptuálneho umenia.

Otisa Lauberta inšpirovala tendencia arte-povera, inscenovaným fotografiám Vladimíra Kordoša predchádzajú skupinové performancie. Klára BočKayová vytvára svoje obrazy akčným spôsobom. Ten charakterizuje aj diela od nej mladšieho Igora Kalného, ktorý do Skupiny A-R, rovnako ako Vladimír Havrilla a Viktor Oravec, nepatrí. Multimediálny umelec Havrilla tvorí v postkonceptuálnom nasadení. Viktor Oravec je kľúčový reprezentant jedného z vrcholov nášho akčného umenia osemdesiatych rokov.

Po vlne postmodernej maľby, ktorá kulminovala v deväťdesiatych rokoch, sa nastupujúci autori vrátili k inšpirácii akčným a konceptuálnym umením, i umením objektu a inštalácie. Protagonistka svojej generácie, Ilona Németh, to programovo urobila už časovo paralelne s touto vlnou. O čosi mladší autori, Milan Tittel, Patrik Kovačovský a Dušan Zahoranský vo svojej tvorbe vedome čerpajú inšpiráciu z konceptuálneho umenia. Ich sofistikovaným objektom, inštaláciám, obrazom i fotografiám predchádzalo poznanie jeho možností vyjadrenia.

Výstava upozorní na kvalitatívne vyrovnanú, koncepčne budovanú privátnu zbierku Prvej slovenskej investičnej skupiny. Tá sa sústredila práve na diela autorov, ktorí počas tzv. normalizácie nepodľahli ideologickému tlaku a tvorili slobodne, hoci v skromných životných podmienkach i autorov mladších – tí sa ich tvorbou inšpirovali. Prínosom výstavy bude okrem estetického zážitku aj pocta osobnej statočnosti mnohých z prezentovaných umelcov.

Mgr. Zuzana Bartošová, Ph.D.

Kurátorka výstavy a zbierky Prvej slovenskej investičnej skupiny

Prvá slovenská
investičná skupina, a.s.